

Výklad listu Efezským

Kapitola 2

Židé i pohané jedno v Kristu

Čtete-li tuto kapitolu, určitě si všimneme zájmen „my“, „vy“ v různých pádech. Tato osobní zájmena často slouží k vymezení jedné skupiny vůči druhé. Ale zde je tomu právě opak – Pavel nám ukazuje, že jak „my“, tak i „vy“ máme společné něco velmi důležitého.

Pod pojmem „my“ chápe Pavel Židy – neboli „obřízku“, pojmem „vy“ jsou označeni pohané, jak jasně plyne z verše 11. a z 3,1.

Tato kapitola popisuje vztah Boha k oběma skupinám v období „církve“ – tedy v období po nanebevstoupení Pána Ježíše a seslání Ducha svatého do doby, než bude „plnost pohanů“.

Je to zvláštní doba – doba, kterou Židé neregistrovali. Považovali se za „vyvolený národ“ a nepředpokládali, že Pán Bůh bude jednou jednat také i s pohany. Je to právě Pavel, kdo toto „tajemství“ odhaluje.

2. kapitola má architekturu, která stojí za povšimnutí. Dala by se znázornit takto:

Pohané	Stav lidí před Bohem
<i>mrtvi pro své viny a hříchy</i> (v.1)	Židé <i>mrtvi pro své hříchy</i> (v.5)
<i>v nichž jste dříve žili podle běhu tohoto světa</i> (v.2)	<i>žili jsme sklonům svého těla</i> (v. 3)

Boží zásah v životě člověka – Boží spasení (v.5-10)

- * *probudil nás k životu* – (v.5)
- * *spolu s ním nás vzkřísil* – (v.6)
- * *spolu s ním uvedl na nebeský trůn* – (v.6)

Pohnutky k tomuto zásahu

- * *bohatý v milosrdenství, z velké lásky* – (v.4)
- * *aby se nadcházejícím věkům prokázalo, jak nesmírné bohatství milosti*
- * *je v jeho dobrotě k nám* – (v.7)

Cíl tohoto zásahu

- * *stvoření k tomu, abychom konali dobré skutky* – (v.10)

Důsledky pro pohany (v.12n)

- kdysi vzdálení, nyní blízkými* – (v.13)
- dříve bez Krista* – (v.12), *nyní v Kristu* – (v.13)
- odloučení od společenství Izraele* – (v.12)
- on dvojí spojil v jedno* (tj. Izrael i pohany) – (v.14)
- bez účasti na smlouvách Božího zaslíbení* – (v.12)

A tak v něm smíme obojí, židé i pohané, ... stanout před Otcem – (v.18)
bez naděje – (v.12)
usmířil s Bohem – (v.16)
bez Boha na světě – (v.12)
máte právo Božího lidu – (v.19)
Nejste již tedy cizinci a přistěhovalci, máte právo Božího lidu a patříte k Boží rodině – (v.19)
Jste stavbou, jejímž základem jsou apoštolové a proroci a úhelným kamenem sám Kristus Ježíš – (v.20)

Stav lidí před obrácením

*1 I vy jste byli mrtvi pro své viny a hříchy...
... když jsme byli mrtvi pro své hříchy. – (v.5)*

Pád člověka přinesl se sebou smrt. Smrt neznamená jen konec pozemské existence jednotlivce. Smrt má mnohem hlubší důsledky, týkající se věčnosti.

Už v ráji řekl Bůh člověku: „*Ze stromu poznání dobrého a zlého však nejez. V den, kdy bys z něho pojedl, propadneš smrti.*“ (Gn 2, 17). Adam nezemřel okamžitě po požití ovoce ze zapovězeného stromu, ale přesto pro Boha byl mrtvý, nepoužitelný. A jeho čas byl tímto okamžikem sečten. Stejně je tomu tak i dnes. Odplata za hřích nepřichází okamžitě, nicméně je stejná – je to smrt.

Člověk, který zhřešil, je pro Boha mrtvý. Nemůže ho k ničemu použít. Na tom nemění nic ani to, že může být přesvědčen o perspektivě a trvalosti svého života. Je jako virus, který nepozorovaně působí v našem nitru. Navenek se vše zdá být v pořádku – ale naše dny jsou sečteny.

Jediným lékem, který nás může zachránit z tohoto stavu, je záchrana, kterou připravil Bůh. A tou je Boží Syn, Pán Ježíš Kristus. Ten přišel na tuto zemi právě pro naši záchranu. To byl jediný důvod, který jej na tuto zemi přivedl. Proto je krajně nemoudré a nezodpovědné tuto pomoc odmítat. Člověk sám nad hříchem a smrtí totiž nezmůže – potřebuje pomoc zvenčí.

Co ovládá lidi bez Boha?

2 v nichž jste dříve žili podle běhu tohoto světa, poslušni vládce nadzemských mocí, ducha, působícího dosud v těch, kteří vzdorují Bohu

3 I my všichni jsme k nim kdysi patřili; žili jsme sklonům svého těla, dali jsme se vést svými sobeckými zájmy, a tím jsme nutně propadli Božímu soudu tak jako ostatní.

Náš text nám ukazuje, co působí na člověka bez Boha – tedy *mrtvého pro své viny a hříchy*. Jsou to tři zásadní vlivy, které jeho rozhodování ovlivňují:

běh tohoto světa – způsob života lidí kolem lidí ovlivňuje zásadním způsobem. Nikdo nechce „vybočovat z řady“ – dívá se kolem sebe, jak to dělají jiní.

vládce nadzemských mocí – Bible ho nazývá „Satan“. Ten vede výslovně proti Bohu

sklony těla – prosazující to, co je našemu tělu příjemné, takže to pak dostává v rozhodování prioritu.

Tak to na světě chodí

2 v nichž jste dříve žili podle běhu tohoto světa

Dr. Petrů překládá: „Žili jste, jak to chodí ve světě“. Lidé mají tendenci se přizpůsobovat svému okolí. A to i tehdy, nejsou-li ve svém nitru přesvědčeni o správnosti toho, co se děje. Rozhodující je, co dělá většina a také to, co dělají v moci postavení lidé, případně celebrity. Bojí se být jiní, aby nebyli předmětem posměchu a ústrků. Tyto obavy nejsou neopodstatněné.

A pak je tu ještě druhá stránka věci. Posuzování hodnot podle měřítek tohoto světa. Lidé často namítají: „Vždyť jsem lepší než ostatní.“ Srovnávají se s druhými, ale neptají se, co

chce Pán Bůh. A tak lidé používají prostředky, které používají jiní, aby dosáhli svých cílů.

Jak je tomu s námi? Často vyznáváme s Pavlem, že „chodíme v novotě života“, je to ale pravda? Byli jsme Kristem vysvobozeni – a tak pro nás nemá být směrodatné to, co dělají lidé kolem nás, nemají být pro nás rozhodující neustále se měnící normy jednání lidí kolem nás. Nepoužívejme jejich zvyky a způsoby, nenechme se ovlivnit jejich názory a měřítky. Je to cesta vedoucí „do pekel“. Vždycky mějme na mysli, co říká náš Pán, ptejme se, co by dělal On na našem místě.

Šedá eminence

2 v nichž jste dříve žili ...., poslušni vládce nadzemských mocí, ducha, působícího dosud v těch, kteří vzdorují Bohu

Všimli jste si už někdy toho, že lidé mnohdy jednají očividně proti svému vlastnímu přesvědčení a názorům? Že někdy jedná jinak, než bychom o něm předpokládali? Anebo že je vysloveně slaboch, který nedokáže žít tak, jak by si přál? Co je tím určujícím prvkem pro jednání člověka? Už jsme si řekli, že to může být naše okolí, které nás ovlivňuje v našem rozhodování.

Ale příčina je hlubší. Pavel píše o *vládci nadzemských mocí* (Kraličtí a jiné překlady uvádějí *mocné kníže v povětrí*). Je to Satan. Jeho moc je neviditelná, duchovního rázu. Je to taková šedá eminence, která tahá za nitky v pozadí každé akce, směřující proti Bohu. Navenek sám nevystupuje. Proto řada lidí si z jeho existence dělá legraci.

Slovo *povětrí* je vlastně *atmosféra*. Dábel vytváří atmosféru davové psychózy nebo tísně či strachu – a lidé jednají podle jeho přání. Je to sféra, do které se dostal po svém pádu ze svého postavení Lucifera (světlohoše) (viz Iz 14,11-15; Ez 28,12-18). Dá se říci, že je to oblast duchovna na tomto světě.

Pokud jde o lidi, kteří v Bohu nevěří, je zřejmé, že jsou ovládáni výhradně touto mocí. A co my, křesťané? Byli jsme vykoupeni – už této šedé eminenci nepatříme a nemá na nás právo. Teoreticky si to uvědomujeme – a dokonce se z toho i radujeme. Ale jak je tomu prakticky? Co když začne opět vytvářet atmosféru strachu a hrozeb?

Je na nás, abychom si své vysvobození uvědomovali a dali mu to na vědomí. Abychom se slovy Bible poddali Bohu a vzepřeli se ďáblu (viz Jk 4,7).

Jak působí tento *vládce nadzemských mocí*? Jde mu o to, abychom žili v hříchu a abychom tak byli diskvalifikováni.

Působícího dosud v těch, kteří vzdorují Bohu – nebo také *v synech vzpoury*, či jak překládá Luther, *v dětech nevěry*. Satan zatvrzuje lidská srdce vůči Bohu. Lidé pak reagují podobně jako farao v Egyptě. Lidé mohou dokonce znát Boží vůli, ale vědomě ji ignorují a za každou cenu prosazují svou vůli. Tuto skutečnost krásně popisuje John Bunyan ve své knížce „Svatá válka“, kde ukazuje, jak Satan vyzbrojil svými zbraněmi lid podmaněného města „Duše člověka“ k boji proti Šaddajovi – tj. proti Bohu. Satanova vláda je neviditelná, lidé si ani neuvědomují, že jsou jím ovládáni. Přichází k lidem jako přítel a dobrodince a nabízí velké věci za „zcela nepatrné ústupky“. Na pokušení Pána Ježíše na poušti (Mt 4,1-11) máme vykresleno, s čím přichází:

Nabízí hmotnou zabezpečení – chléb, to je něco, co potřebují všichni lidé – a dnes je to velmi aktuální (v období hospodářské krize)

Nabízí bezpečí – *seskoč dolů* – jinými slovy, ty si to můžeš dovolit, tobě se nic nemůže stát Moc a slávu. „*Toto všechno ti dám, padneš-li přede mnou a budeš se mi klanět.*“

Totéž nabízí za stejných podmínek i dnes lidem. Pod touto vládou jsou všichni lidé na tomto světě, kromě těch, kdo byli vykoupeni z této rafinované ďábelské moci obětí Pána Ježíše.

V dětech nevěry.

Nevěra, to je další oblast Satanova působení. Jeho cílem je, abychom nevěřili Božím slibům. Chce, abychom spoléhali sami na sebe, na svůj rozum, schopnosti a prostředky, které

máme k dispozici, na lidi kolem sebe, na nové technologie a co já vím ještě, zkrátka věřit všemu, jen ne Bohu a jeho zaslíbením.

Jsmo vysvobozeni z moci tohoto knížete? Vysvobození je jen v Ježíši Kristu. A co my, věřící v něj, nejsme též někdy vzpurní nebo nevěrní? Utíkejme se do ochrany a péče našeho Pána. To naše vykoupení je věčné – ale předpokládá nestále znovu a znovu se utíkat ke svému Pánu.

Naše tělo (a mysl) – sluha nebo pán?

3 I my všichni jsme k nim kdysi patřili; žili jsme sklonům svého těla, dali jsme se vést svými sobeckými zájmy

dělali jsme to, co se líbilo tělu a myslí (NBK, kral, KMS).

Naše tělo a naše mysl se mohou stát rafinovanou zbraní v rukou našeho nepřítele. Satanovi se tak úspěšně daří přesvědčit lidi (i nás křesťany), že to, co nám nabízí, je pro naše dobro. Lidé, patřící satanovi, jsou zcela ve vleku této satanovy taktiky. A i my křesťané jsme často oklamáni. Je to přece tak hezké a příjemné, tak proč si to odpírat? Žijeme přece jen jednou, ne? Už jste někdy slyšeli takový „vnitřní hlas“?

Dnes je in kult těla. Jako by naše tělo bylo to nejdůležitější, co máme. A tak řada lidí vyplývá veškerou svou energii na to, aby jejich tělo bylo „zdravé“ a aby odpovídalo svou vizáží představám o zdravém těle. Proto tolik lidí navštěvuje fitnessy a posilovny, běhá denně spoustu kilometrů, pojídá bio stravu, případně nejí maso. A když to nepomáhá, přichází na pomoc plastické operace.

Nemám nic proti zdravému způsobu života – ale jde o to, aby to nebyl cíl našeho života.

Pak jsou lidé, kteří jsou otroky svého těla. Jíst je nezbytné – je ale dobré se přecpávat jen proto, že na nějaké jídlo mám nezřízenou chuť? Pít je nutné – ale opíjet se? Je správné vyhovo-ovat požadavkům těla na návykové látky, nikotin, drogy? Sexuální pud je nádherný dar od Pána Boha – ale co sexuální nevázanost dnešní doby?

Člověk, který podléhá svému tělu a dělá to, co si ono žádá – jde nutně „cestou ovce přivázané ke stromu“ – okruh jeho možností se neustále zmenšuje, až nakonec vůbec nemůže dosáhnout ničeho, po čem původně toužil.

Existuje další poněkud drsné, ale výstižné přirovnání. „Jde cestou prasat za fazolemi“. Tak vodívají vynalézaví farmáři prasata na jatka. Fazole jsou jim dražší než život. To je jeden z extrémů – nechat se naprosto ovládnout tělem – to je satanská cesta vedoucí k hříchu a tím k smrti.

Existuje však i jiný extrém: někteří lidé tvrdí, že tělo je samo o sobě hříchem, a proto s ním zacházejí naprosto nešetně. Jsou to asketové, kteří si zakládají naopak na své schopnosti tělo ovládat a potlačovat. Jedí jen to nejnужnější, spí holé zemi, bičují se atd. Domnívají se, že tak slouží Bohu. Ale copak nám Bůh dal tělo proto, abychom ho zničili?

Co říká Bible o našem těle? Podle jejího svědectví je naše tělo chrámem Ducha svatého v nás (1K 6,19). A v následujícím 20. verši je pak napsáno, že máme svým tělem oslavovat Boha.

Naše tělo je tedy dar, který nám Pán Bůh svěřil. Je prostředkem umožňujícím naši existenci, nositelem toho, co je v nás božského. Proto máme o ně pečovat, aby bylo důstojným Božím stánkem. Není to úžasné?

Bratr Dr. Kořínek to nám mladým křesťanům (viz kniha Zápas o čisté mládí) demonstroval na příkladu jezdce a koně. Kůň je velmi užitečný služebník člověka, ale musí být nejdříve zkrocen a ovládnut. Normální stav je ten, že člověk jede na koni (ten ho veze). Bylo by absurdní, kdyby člověk tahal koně na zádech, nebo kdyby kůň po něm šlapal. Kůň má sloužit člověku. Samozřejmě, člověk se o něj musí starat, aby byl užitečný, dát mu dobře nažrat, musí ho ošetřovat, vyhřebelcovat, dobře mu podestlat a také ho čas od času okovat. A při vlastní jízdě mu občas musí přitáhnout uzdu anebo ho pobídnout ostruhami.

Ale kůň není takto připraven od narození. Musí se nejprve zkrotit. Zprvu se vzpíná, vyhazuje zadkem, kope, válí se po zemi a snaží se jezdcem všemožně setřást. Ale až si zvykne, je svému pánu obrovskou pomocí a oporou. Je na něho naprosto spolehnutí.

Podobně je tomu i s naším tělem. Musí být zkroceno, poddáno našemu duchu a jemu sloužit. Člověk nemá ducha proto, aby sloužil potřebám těla, ale naopak, tělo má sloužit potřebám ducha. Chodit podle žádostí těla vede k hříchu a ke smrti (viz Ga 5,16).

Chod'me tedy Duchem!

Nejen tělo, ale i naše mysl!

Dělali jsme to, co se líbilo... myslí

Jsou lidé, kteří tyto skutečnosti chápou a ovládají docela rozumně své tělo. Ale jejich život má daleko k tomu, aby se líbil Bohu. Žijí si podle svých představ a jdou za svými zájmy. Mnohdy zcela arogantně a bez jakýchkoliv skrupulí. Dělají to, co se líbí jim, jejich myslí. Na druhé lidi a na Boha pak už vůbec nemyslí.

Šťastný a harmonický život je však možný jen tehdy, jestliže se naše mysl podřizuje Boží vůli. A to bývá většinou bolestný zápas. Není snadné se vzdát svých představ, svých plánů a ambicí kvůli jiným lidem. Ale je to cesta Božího požehnání. Naopak, nechat se ovládat svou myslí a svým rozumem znamená chodit v hříchu.

Jak je tomu s námi, kteří náležíme Pánu? Co určuje náš život dnes, v této chvíli? Je to Boží vůle, anebo co se líbí našemu tělu či naší myslí? Dovedeme říci podobně jako náš Pán: *ne má nýbrž tvá vůle se staň ?*

Spasení – Boží zásah do života člověka

4 Ale Bůh, bohatý v milosrdenství, z velké lásky, jíž si nás zamiloval,

5 probudil nás k životu spolu s Kristem, když jsme byli mrtví pro své hříchy. Milostí jste spaseni!

6 Spolu s ním nás vzkřísil a spolu s ním uvedl na nebeský trůn v Kristu Ježíši,

7 aby se nadcházejícím věkům prokázalo, jak nesmírné bohatství milosti je v jeho dobrotě k nám v Kristu Ježíši.

8 Milostí tedy jste spaseni skrze víru.

9 Spasení není z vás, je to Boží dar; není z vašich skutků, takže se nikdo nemůže chlubit.

Spasení je od Boha – jeho čin

Ale Bůh – spojka „ale“ je odporovací, to, co následuje po ní, odporuje tomu, co je před ní. A opravdu tomu tak je. Bůh se ze své *velké lásky, jíž si nás zamiloval*, nespokojil se stavem, ve kterém jsme byli (mrtví ve vinách a hříších), ale udělal všechno pro to, aby tomu tak nebylo. Zabýval se námi,

– přestože jsme žili a řídili se zvyky tohoto světa, lidí kolem nás, místo aby pro nás bylo směrodatné jeho Slovo a jeho vůle,

– navzdory tomu, že místo abychom byli poddáni Knížeti pokoje Pánu Ježíši, jsme sloužili knížeti tohoto světa Satanovi,

– a přesto, že místo abychom Bohu vydávali svá těla ke svaté službě, jsme sloužili svému tělu a jeho žádostem.

Přesto vše, ba snad právě proto se Bůh námi zabýval a vysvobodil nás z tohoto stavu. A o tom jsou následující verše.

Pavlova řeč je velmi bohatá na rozvíjející přívlastky, takže bude dobře, když si zdůrazníme

hlavní větu, abychom neztratili její smysl. Zní takto:

„*Bůh... nás... obživil spolu s Kristem.*“

Udělejme si větný rozbor tohoto výroku, abychom pochopili jeho smysl.

Hlavním větným členem je podmět a přísudek. Na podmět se ptáme otázkou: „Kdo nebo co je působcem děje?“ Je to sám **Bůh**. To je velmi důležité, protože celý následující děj je způsoben Bohem, jeho zásahem, jeho mocí. Naše záchrana je výhradně Boží záležitostí. Jen Bůh má moc nad životem, může život dát, ať už tento pozemský život, či život věčný. Člověk nemůže dosáhnout života svým úsilím, nepomohou mu žádné skutky, ani vzorný život, či příslušnost k nějaké náboženské organizaci.

Lidé dělají často zásadní chybu – snaží se sami zaujmout místo činitele, působícího záchranu člověka. Ale to je fatální chyba – záchrana a život je výhradně Boží doména.

Obživil – to je druhý základní větný člen, tedy přísudek. Je to činnost, přisuzovaná působiteli děje podmětu, tedy Bohu. Při větném rozboru se ptáme: „Co pravíme o podmětu (tj. o Bohu)?“ – Odpověď zní: *obživil!* Daroval život, přivedl nás k životu. Náš život dostal smysl a cíl. Už nejsme pro Boha mrtví, ale smíme s ním prožívat nádherné společenství, jak nás učí naše kapitola.

Darovat život je Boží výsada, to nedokáže nikdo jiný.

I nás – to je předmět, další větný člen, označující, koho se Boží činnost týká. Jsme to my, kteří jsme si to nezasloužili, proto platí ono *milostí jste spaseni*. Můžeme ale všichni opravdu říci, že to slovo *i nás* se vztahuje i na nás? Kéž by tomu tak bylo! Možné to je – dílo Kristovo je pro všechny, kteří je přijímají vírou. Pán Ježíš je nabízí všem lidem. *Bůh tak miloval svět, že dal svého jediného Syna, aby žádný, kdo v něho věří, nezahynul, ale měl život věčný.* (J 3,16) Můžeš říci s vděčností, že i ty jsi obživen.

Spolu s Kristem – na tuto skutečnost se ptáme: Jak? Jakým způsobem? To je příslowecné určení způsobu. Jak dosáhnout věčného života, jak být oživen? Mezi Bohem a člověkem je nepřekonatelná propast – hřích. Jak nás mohl Bůh oživit?

Je jen jedna cesta a tou je Pán Ježíš. *Nikdo nepřichází k Otci než skrze mne.* (J 14,6) Jiná možnost není. Nepomohou vlastní skutky, ani mravný život, ani cokoli jiného mimo onoho *spolu s Kristem*. Vzkříšení Pána Ježíše je zárukou našeho života. Jsme-li zahrnuti s Kristem v jeho smrti, v jeho oběti, pak jsme také *spolu s Kristem* vzkříšeni a posazeni na nebesích, jak uvádí tento verš dále. Je i tvůj život založen na oběti Pána Ježíše, na jeho smrti i pro tvé hříchy?

Spasení je z milosti

Milostí jste spaseni!

To je dodatek – či vysvětlivka k předchozímu textu. Tak to děláme i my, chceme-li něco blíže vysvětlit. Do závorky pak uvedeme poznámku, která uvedené místo blíže vysvětluje. Tato poznámka je opakována ještě v 8. verši, kde je rozvedena a má nás naučit základním pravdám křesťanského učení, a to především o

jistotě spasení a pak dále

o spasení z milosti

Co je to spasení?

Dnes má slovo spasení zcela jiný význam a je občas předmětem nedorozumění a někdy dokonce i vtipů.

Význam slova **spasení** či **spása** v biblickém smyslu je **záchrana, vysvobození**. Z toho okamžitě vyplývá otázka: Záchrana před čím, vysvobození z čeho? Ze souvislosti textu je zřejmé, že jde o stav, který Pavel právě popisoval, o následků hřícha, vedoucího k věčné záhubě a k věčnému odloučení od Boha.

Mzdou hříchu je smrt, ale darem Boží milosti je život věčný v Kristu Ježíši, našem Pánu. (Ř 6,23).

Člověk propadl hříchu, stal se jeho otrokem, žil v hříchu podle obyčeje tohoto světa, a tím propadl i smrti. Z této situace se sám nemohl zachránit, asi tak, jako se nemůže z bahna zachránit člověk, který nemá pevnou půdu pod nohama. Musí přijít záchrana zvenčí. A ta je v Pánu Ježíši Kristu.

Jistota spasení

Na otázku, co s námi bude po smrti, dostaneme nejrůznější odpovědi. Dají se roztrdit od ateistického popírání existence po smrti přes různou nejistotu, přes představy o převtělování a reinkarnaci či nejrůznější proměny v něco jiného až po křesťanskou jistotu příchodu Páně. Nejčastěji však slyšíme: „To nikdo nemůže vědět... nikdo se odsud ještě nevrátil, aby nám to sdělil. To se uvidí až tam!“ A obvykle více nebo méně optimistický názor: „Myslím, že Bůh je láska a že se nad námi slituje....“

Co říká o tom, co s námi bude, Bible?

Nejen v naší kapitole, ale i na jiných místech Bible se hovoří o naší záchraně jako o hotové, ukončené skutečnosti. Uvedme si několik příkladů za všechny:

* *Milostí jste spaseni!* (v. 5 a 8) – tedy ne možná budete, když...

* *probudil nás k životu spolu s Kristem* (v.5) – ne probudí, ne to nikdo nemůže vědět,

* *Spolu s ním nás vzkřísil a spolu s ním uvedl na nebeský trůn v Kristu Ježíši* – (v.6)

* *v Kristu Ježíši jste se nyní vy, kdysi vzdálení, stali blízkými* – (v.13)

* *v něm smíme obojí, židé i pohané, v jednotě Ducha stanout před Otcem* – (v.18)

* *Ale Kristus nás vykoupil z kletby zákona* – (Ga 3,13)

* *Kdo věří v Syna, má život věčný* – (J 3,36)

* *Amen, amen, pravím vám, kdo slyší mé slovo a věří tomu, který mě poslal, má život věčný a neopodléhá soudu, ale přešel již ze smrti do života* – (J 5,24)

Je mnoho dalších míst v Písmě, které naprosto jednoznačně hovoří, že naše „spasení“ či „záchrana“ „má jistotu“, to znamená, že je to skutečnost, na kterou mohu spolehnout.

Už jsi spolehl na tuto jedinečnou jistotu, jejímž garantem je sám Bůh – jsou to prohlášení, obsažená v jeho slově. Můžeš říci, že jsi milostí spasen skrze víru a že máš věčný život? Slovo Boží tuto jistotu dává a můžeme na ni plně spolehnout. Není to tedy projev duchovní pýchy, kterou nám občas lidé vyčítají, je to jen dětská důvěra v pravdivost Bible.

Na druhou stranu je ovšem třeba pro úplnost také říci, že může existovat falešná jistota, plynoucí z falešné víry. Jsou lidé, kteří se drží výše citovaných míst, ale přitom nikdy nečinili pokání ze svých hříchů. Jejich život je beze změny. Je to to, čemu se říká „laciná milost“. Na tu upozorňoval např. Dietrich Bonhoeffer. S tím nelze než souhlasit. Není milosti pro toho, kdo by ji chtěl vědomě zneužívat.

S Kristem vzkříšení a posazení na nebi

6 Spolu s ním nás vzkřísil a spolu s ním uvedl na nebeský trůn v Kristu Ježíši

Svým obsahem tento verš potvrzuje to, co bylo řečeno o jistotě křesťana. Význam tohoto místa hezky vysvětluje V. Paul Flint ve své knize „List Efezským“ (EKK) jako odpočinutí křesťana. Něco, co je v Kristu objektivně již skutečností. Neznamena to ovšem, jak se občas projeví nestřízlivé názory, že v našem životě je již vše skončeno a že na našem životě zde na zemi tedy nezáleží. Záleží. Naše vzkříšení a uvedení na nebeský trůn je záležitost našeho postavení v Kristu. Ale to není náš stav na této zemi. Pro Boha, pro něhož není čas ani prostor limitující skutečností, jsme opravdu v Kristu na nebi. Ale zároveň z lidského hlediska jsme na zemi a bytostně se nás týká duchovní boj, o kterém bude ještě řeč v závěru listu Efezským. A také všechno to, co uvádí Pavel jako pokyny věřícím.

Proč to Bůh učinil?

7 aby se nadcházejícím věkům prokázalo, jak nesmírné bohatství milosti je v jeho dobrotě k nám v Kristu Ježíši.

Čteme-li tak velká slova, co pro nás náš Pán učinil – že nás vzkřísil a posadil na nebesích, pak si nutně asi položíme otázku: A proč to udělal? Co ho k tomu vedlo?

První část odpovědi je už ve 4. verši: *Ale Bůh, bohatý v milosrdenství, z velké lásky, již si nás zamiloval...* Je tedy motivem Boží záchrany Boží velké milosrdenství – protože Bůh je milosrdný a nemá zájem na záhubě svého stvoření, jak se nám to d'ábel občas snaží namluvit. Miluje své stvoření a nesmírně mu na něm záleží. Tuto pohnutku asi nikdy nedovedeme pochopit – Boží lásku k nám. Je to veliká skutečnost, kterou si uvědomoval již ve Starém zákoně Mojžíš. Na konci svého života řekl ve svém požehnání: *Ó, jak miluješ lidi! Všechny své svaté v ruce máš. Oni se k tvým nohám přivinuli, přijímat budou slova tvá* (Dt 33,3 – NBK). V Novém zákoně to vyjádřil Pán Ježíš v rozhovoru s Nikodémem: *Neboť Bůh tak miloval svět, že dal svého jediného Syna, aby žádný, kdo v něho věří, nezahynul, ale měl život věčný.* (J 3,16)

Takže jedinečná Boží láska je motivem, který vedl Boha k záchraně člověka.

Ale to není jediný motiv. V 7. verši je naznačeno, že tento čin Boží milosti je určen výhledově jako motivace pro další generace, včetně té naší. Abychom mohli vědět, že tato milost je všeobsáhlá a určená pro všechny lidi. Nikdy bychom sami tuto lásku neviděli a nepoznali. Aby nám ukázal, jak velice nás má rád, musel se skutečně nad námi slitovat a vysvobodit nás. A také to na této zemi nikdy dostatečně nepochopíme – až jednou v nebesích u Otce. Pak teprve v plném rozsahu poznáme, co znamená **spasení** v celém svém rozsahu. Tento pohled je nám zde na zemi občas zastřen a milost vnímáme mnohdy mlhavě.

Opakování – spása je z milosti!

8 Milostí tedy jste spaseni skrze víru.

To je ta veliká věc, kterou po dlouhém hledání objevil Dr. Martin Luther. „Sola gratia“ – pouhá milost. Záchrana je milost.

Je to jako s odsouzcenci. Po vyčerpání všech opravných prostředků dojde na výkon trestu. V naší zemi byl trest smrti zrušen – ale není tomu tak všude. Pak už odsouzcenci zbývá jen jediné – žádat o milost. A je pak obvykle na hlavě státu, aby tuto žádost posoudil a rozhodl se.

Milost si nikdo nezaslouží – je to rozhodnutí panovníka uchránit odsouzence před exekucí. Milost lze pouze přijmout.

My všichni jsme propadli trestu. Porušili jsme nesčíslněkrát Boží jasně definovaný zákon a zasluhujeme výjimečný trest – smrt. Odvolání nepomůže. Je jen jediný prostředek pro naši záchranu – udělení milosti. A Bůh jako nejvyšší soudce ji udělil ve svém Synu Ježíši Kristu. Tato milost byla vyhlášena veřejně – je zapsána v Novém zákoně, který Bůh nechal napsat. Tuto milost však nutno využít – znamená to naši aktivitu. V čem spočívá tato aktivita? Je vyjádřena dvěma slovy: *skrze víru*. Člověk musí vírou přijmout to, že to platí i pro něho.

Není to naše zásluha

9 Spasení není z vás...

(*Není to vaší zásluhou* – dr. Petřů). Zde nám Boží slovo jasně říká, že to není naše zásluha, že jsme spaseni. Pro svou spásu jsme nemohli udělat nic, bylo to nad naše síly a možnosti. Boží slovo to říká zcela srozumitelně: *Nikdo nevykoupí ani bratra, není schopen vyplatit Bohu*

sám sebe. Výkupné za lidský život je tak velké, že se každý musí provždy zřítí toho, že by natrvalo, neustále žil a nedočkal se zkázy. (Ž 49,8-10) Tak to čteme i na jiných místech, že cena za vykoupení je příliš vysoká. O této ceně vykoupení píše také Petr: *Víte přece, že jste z prázdnoty svého způsobu života, jak jste jej přejali od otců, nebyli vykoupeni pomíjitelnými věcmi, stříbrem nebo zlatem, nýbrž převzácnou krví Kristovou. On jako beránek bez vady a bez poskvrny byl k tomu předem vyhlédnut před stvořením světa a přišel kvůli vám na konci časů.* (1Pt 1,18.19)

Žádná jiná cena nebyla pro naše vykoupení dostatečná. Není to tedy naše zásluha – je to jen neskonalá Boží láska a milosrdenství, která vedla Pána Ježíše k tomu, aby nás vykoupil.

Je to Boží dar

9 Spasení .... je to Boží dar;

Spasení je Boží dar lidem. Dar je vždy zdarma, za dar se neplatí – jinak by to už nebyl dar, ale zboží.

Věříme tomu, že je Boží záchrana zdarma? Boží slovo nás o tom ujišťuje na více místech. Tak např. už prorok Izaiáš volá: „*Vzhůru! Všichni, kdo žízníte, pojdte k vodám, i ten, kdo peníze nemá. Pojdte, kupujte a jezte, pojdte a kupujte bez peněz a bez placení víno a mléko! Proč utrácíte peníze, ale ne za chléb? A svůj výdělek za to, co nenasytí? Poslechněte mě a jezte, co je dobré, ať se vaše duše kochá tukem! Nakloňte ucho a pojdte ke mně, slyšte a budete živi! Uzavřu s vámi smlouvu věčnou, obnovím milosrdenství věrně Davidovi prokázaná.*“ (55,1-3).

Pavel píše: *Jsou ospravedlnováni zadarmo jeho milostí vykoupením v Kristu Ježíši* (Ř 3,24).

Izaiáš říká tak krásně: *Toto praví Hospodin: "Byli jste prodáni zadarmo, bez peněz budete vykoupeni."* (Iz 52,3).

A na konci knihy Zjevení čteme: *Tomu, kdo žízní, dám napít zadarmo z pramene vody živé.* (Zj 21,6) a dále: *kdo žízní, ať přistoupí; kdo touží, ať zadarmo nabere vody života* (Zj 22,17).

Můžeme se jen těšit z toho, že záchrana, věčný život, je zdarma. Dodnes jej Bůh nabízí všem lidem jako dar. Dar je však třeba přijmout. Už jsi jej z jeho ruky vzal, anebo jsi jím pohrdl jako něčím nepotřebným? Ale jinak člověk záchranu nedosáhne!

Ne ze skutků!

9 Spasení není z vás, je to Boží dar; není z vašich skutků, takže se nikdo nemůže chlubit.

Svémi skutky se nemůžeme chlubit – konat dobro je totiž naše povinnost! A navíc, naše skutky jsou nedostačující, neodpovídají Boží normě. Tímto slovem Pavel otázku získání spásy uzavírá. Dává jednoznačně najevo, že **je z milosti**, je to **dar**, je zdarma pro každého kdo věří v Ježíše Krista. Cesta skutků je falešná cesta, cesta vedoucí do záhuby.

Pavel říká: *nikdo se nemůže chlubit*. Některé jiné překlady, např. kralický, uvádí zase *aby se někdo nechlubil*.

V otázce spásy není sebemenší důvod k chloubě. Je také proto darem, abychom na tom byli všichni stejně – jako ti, kteří dostali milost.

Je to krásně vyjádřeno v písni:

Jedině tím se chlubím směle,
že slitování došel jsem...

Cíl spasení

10 Jsme přece jeho dílo, v Kristu Ježíši stvořeni k tomu, abychom konali dobré skutky, které nám Bůh připravil.

To, že jsme spasení, není samoučelné. Jestliže nás Bůh zachránil a investoval do nás tak velké výkupné, pak měl s námi určitý záměr, určitý cíl. Ani my přece ve svém životě neděláme nic „jen tak“ – z okamžitého hnutí myslí.

Pán Ježíš nás tedy vykoupil – patříme jemu, ne sami sobě, On je naším Pánem. Bůh nás stvořil a následně vykoupil pro sebe. A tak si tedy nemůžeme žít, jak bychom chtěli sami, dělat to, co se líbí nám.

Jsme *stvořeni k tomu, abychom konali dobré skutky*. A tak teď Pavel ukazuje na význam a místo skutků v životě člověka

Víra a skutek patří nerozlučně k sobě. Je to jen rub a líc téže mince. Lidé tyto věci někdy od sebe odtrhují, ba dokonce je někdy staví proti sobě, ale ony jdou vždy ruku v ruce. Víra je nominální – je to líc mince. Určuje nám hodnotu, cenu, kterou představuje. Ale opravdová víra musí mít podklad – a tím jsou skutky, které jsou jakoby pečetí na rubové straně mince, dokazující platnost toho, co je deklarováno. Jak vážně zde platí slova Jakubova: *Stejně tak i víra, není-li spojena se skutky, je sama o sobě mrtvá* (Jk 2,17).

Víra, to není jen proklamace nějakého učení, to není je vyjádření souhlasu s nějakou pravdou. Víra, to je především čin, skutek. Opravdová víra se musí projevit skutky. Bratr Vincenc Diatka jednou řekl, že to doma musí poznat i pes a kočka, že jejich pán uvěřil. Kolik lidí vyznalo, že uvěřili v Pána Ježíše, ale není to na nich poznat, nic se v jejich životě nezměnilo. V takovém případě (a není jich málo) je otazník, jak tomu s jejich vírou skutečně je. *Co je platné, moji bratří, když někdo říká, že má víru, ale přitom nemá skutky? Může ho snad ta víra spasit?* ptá se Jakub (2,14). A nakonec dodává: *Jako je tělo bez ducha mrtvé, tak je mrtvá i víra bez skutků* (Jk 2,26).

O jaké skutky jde?

Teď je ale otázka, o jaké skutky jde. Musí to být zřejmě jiné skutky než ty, o kterých Pavel psal v předchozích verších. Musíme si předně uvědomit, že nejde o **naše** skutky, ale o *skutky, které nám Bůh připravil*. Pán Bůh pro každého z nás připravil cestu a celou řadu úkolů či skutků, které máme vykonat. Je na nás, abychom si nechali Bohem zjevit jeho vůli a abychom zjevenou vůli pak také uskutečnili – to je význam sousloví „chodit ve skutcích, které nám Bůh připravil“.

Je vidět naši víru na skutcích, jak to předkládá apoštol Jakub? Anebo jsme zůstali jen na půl cestě – u svého vyznání? Kéž nám Pán Bůh dává ochotné srdce k tomu, abychom mu sloužili, abychom poznali smysl svého života a abychom jej také naplnili.

Co znamená spása pro pohany?

11 Pamatujte proto vy, kteří jste svým původem pohané a kterým ti, kdo jsou obřezaní na těle a lidskou rukou, říkají neobřezanci,

12 že jste v té době opravdu byli bez Krista, odloučení od společenství Izraele, bez účasti na smlouvách Božího zaslíbení, bez naděje a bez Boha na světě.

V těchto verších je uvedeno šest věcí, které charakterizovaly nás pohany před obrácením a také to, jak se vše změnilo dílem spásy.”

Před smrtí Pána Ježíše na kříži byli pohané „mimo mísu“ – spása se jich netýkala. Ta byla určena jen pro „vyvolený národ“. Ale kříž Ježíše Krista otevřel cestu spásy všem lidem na světě bez výjimky.

Bez Krista

12 že jste v té době opravdu byli bez Krista...

Slovo *Kristus* pro nás neznamenal nic. Nevěděli jsme o své ztracenosti a o potřebě záchranu od věčné záhuby. Pána Boha jsme neznali a tak jsme si žili podle svých představ a podle své vůle.

Nikdo z nás asi nepochybuje o vlivu křesťanství na dějiny lidstva. Vždyť křesťanství způsobilo pád otrokářského řádu (i když nikdy nepomýšlelo na žádnou revoluci). Křesťanství způsobilo, že kanibalové přestali pojídat své nepřátele. Křesťanství zmírnilo mnohé sociální i jiné křivdy – i když to není jeho posláním.

To vše jsou ale jen vedlejší efekty. Pán Ježíš nepřišel nastolit sociálně spravedlivou společnost, nebyl jejím reformátorem. Cílem jeho působení jsem byl já a ty. Přišel kvůli nám, jednotlivcům. A tak my, kteří jsme *byli bez Krista*, jsme se stali **v Kristu** novým stvořením. (viz 2K 5,17.18). Vše je teď nové, našli jsme Pána Ježíše, on se stal naším Spasitelem a změnil náš život. Patříme teď jemu.

Odloučení od společnosti Izraele

12 že jste v té době ... byli... odloučení od společenství Izraele.

Byli jsme na straně nepřátel Božího lidu. Je zvláštní, jak v průběhu dějin Židé byli a jsou většinou lidí nenáviděni a jak jim tuto nenávisť dávají znát. A přitom mnohdy k tomu nemají sebemenší důvod. Před lety (ještě za komunistického režimu jsem byl s dětmi na výletu v Praze. Šli jsme se podívat do národního technického muzea na Letné. A cestou k muzeu jsem viděl nastříkaný nápis: „Židé do plynu!“ Kdo ho tam nastříkal? Určitě nějaký mladík, puberták. Ale ten o Židech nic nemohl vědět, nemohl s nimi mít osobní zkušenost, protože komunistický režim o Židech zarytě mlčel. O mnoha lidech jsme vůbec nevěděli, že jsou Židé, i když jsme je znali. Co vyvolalo tuto nenávisť? A tak to bylo po celá staletí. Židé museli žít v ghettech, nemohli vést normální život, měli to velmi složité v zaměstnání.

A nyní jsme v Pánu Ježíši všichni, kdo v něm máme svého Spasitele, bratry. A tato víra v Ježíše z nás činí děti Abrahamovy. Vzpomeňme jen na zaslíbení dané Abrahamovi: *Převelice tě rozplodím a učiním z tebe pronárody, i králové z tebe vzejdou.* (Gn 17,6). A o jeho ženě Sáře Pán Bůh řekl: „*požehnám ji a stane se matkou pronárodů a vzejdou z ní králové národů.*“ (v.17). Všimněme si, že o pronárodech se zde mluví v množném čísle!

A v Novém zákoně čteme: *Vy všichni jste jedno v Kristu Ježíši. Jste-li Kristovi, jste potomstvo Abrahamovo a dědicové toho, co Bůh zaslíbil* (Ga 3,29). I sám Pavel nám to vysvětluje ve verši 15.: *... aby z těch dvou, z žida i pohana, stvořil jednoho nového člověka, a tak nastolil mír.* A tak nepřátelství mezi Izraelem a pohany bylo zrušeno. Křesťané by tedy neměli v žádném případě mít v nenávisti Izrael. Už proto, že by vůbec neměli nikoho nenávidět, a pak proto, že Pán Bůh si je vyvolil za svůj národ a tuto svou volbu **nikdy nezrušil**. Je to smutná svévole, jestliže lidé, kteří vyznávají, že jsou křesťany, zastávají podobné názory. Nemají v Písmu žádné opodstatnění!

Bez zaslíbení

... bez účasti na smlouvách Božího zaslíbení

Pročítáme-li Dt 28, čteme tam o celé řadě příslibů, které Bůh dal ve Starém zákoně svému lidu. A dějiny SZ nám ukazují, že pokud Izraelci plnili dané podmínky, že Bůh svému slovu vždy dostal a že jeho zaslíbení se plnou měrou naplnila. Opravdu to stojí se nad touto podivuhodnou kapitolou zamyslet. A slyšíme-li o utrpeních a hrůzách, které museli Židé v dějinách protrpět, zejména za doby holocaustu, musíme mimoděk myslet na varování: *Hospodin na tebe přivede pronárod zdaleka, od konce země, jako přilétá orel, pronárod, jehož jazyku nebudeš rozumět, pronárod kruté tváře, který nebere ohled na starce a nad chlapcem se nesmiluje* (Dt 28,49.50).

My pohané jsme na rozdíl od Židů od Boha žádný slib neměli. Žili jsme tak, jak jsme žili, zdánlivě zcela stranou Božího zájmu, vskutku *bez účasti na smlouvách Božího zaslíbení*. Ale nyní čteme: *Proto mluvíme o spravedlnosti z víry, aby bylo jasné, že je to spravedlnost z milosti. Tak zůstane v platnosti zaslíbení dané veškerému potomstvu Abrahamovu – nejen těm, kdo stavějí na zákoně, ale i těm, kdo následují Abrahama vírou. On je otcem nás všech* (Ř 4,16). Tak jsme i my v Ježíši Kristu dospěli k pokladům zaslíbení.

Zaslíbení Židů byla svázána s jejich zemí, kterou jim Bůh daroval. Byla to nádherná zaslíbení, ale jen časná. Nám se po jejich selhání spolu s nimi dostalo v Pánu Ježíši mnoho nových zaslíbení, která jsou věčná. Pisatel listu Židům to vyjadřuje slovy: *Neboť Bůh, který zamýšlel pro nás něco lepšího, nechtěl, aby dosáhli cíle bez nás* (Žd 11,40).

Bez naděje

12 že jste v té době... byli... bez naděje...

„Naděje umírá poslední“ – říkávají lidé. Je to zlé, jestliže člověk ztratí naději. Pak není motivován k ničemu.

Život pohanů byl takovým životem bez naděje. Ne, že bychom naději neměli, ale pokaždé končila v okamžiku smrti. Mohli jsme mít a mívali jsme různé ambice, ale ty se týkaly jen tohoto pozemského života. Smrtí končí všechny lidské naděje. Bez Krista, bez zaslíbeného Mesiáše, jsme nemohli mít naději, která by přesahovala náš život. Židé očekávali (a dodnes očekávají) Mesiáše, který jednou přijde a napraví všechno.

Nyní máme v Kristu nádhernou naději – naději věčného života v Boží přítomnosti jako jeho děti. V 1K 15,19 Pavel píše: *Máme-li naději v Kristu jen pro tento život, jsme nejubožejší ze všech lidí!* Ale pak jedním dechem dodává: *Avšak Kristus byl vzkříšen jako první z těch, kdo zesnuli. A jako vešla do světa smrt skrze člověka, tak i zmrtvýchvstání: jako v Adamovi všichni umírají, tak v Kristu všichni dojdou života.* (v.20-22).

Bez Boha na světě

12 že jste v té době opravdu byli bez... Boha na světě.

Možná jsme měli spoustu bohů, jako je měli starověcí Řekové, přesto však o nás platilo to, co je v tomto verši. To proto, že to byli bohové vytvoření „lidskýma rukama“. To platilo o starověku, ale platí to stejně i dnes. Možná to bude náš rozum, možná „věda“, nové technologie, které nás mají zachránit. Zkrátka, lidé

zaměnili slávu nepomíjitelného Boha za zobrazení podoby pomíjitelného člověka, ano i ptáků a čtvernožců a plazů (Ř 1,23) a *vyměnili Boží pravdu za lež a klanějí se a slouží tvorstvu místo Stvořiteli* (Ř 1,25). Ateismus je ve své podstatě stejný jako polyteismus pohanů. Jen modly jsou jiné. Lidé slouží stvoření – kdysi to byli zlatí a stříbrní bůžkové, kterým se obětovaly krvavé oběti, dnes slouží „svému stvoření“ – obdivuje své dílo, jeho dokonalost. Jemu obětuje všechn svůj čas, své peníze i sílu. A jsou to stejní mrtví bohové, kteří nevidí, neslyší a nevnímají. Pohané opravdu žili a žijí bez Boha na světě.

Častokrát se mluví o křesťanských národech a o křesťanské Evropě. Ale to je omyl – kdo nemá Krista, byl, je a zůstává pohanem, o kterém platí všechny výroky dnešního verše.

Důsledky Kristova díla pro pohany

V následujících verších čteme o tom, co Kristovo dílo znamená ve svých důsledcích pro pohany:

Obrovské přiblížení

13 *Ale v Kristu Ježíši jste se nyní vy, kdysi vzdálení, stali blízkými pro Kristovu prolitou krev.*

Jako mladý kluk jsem obdivoval dalekohled. To, co bylo daleko přede mnou, se najednou při pohledu do okuláru ocitlo přímo přede mnou. Třeba lidé, kteří se spolu bavili možná 100m ode mne, najednou jakoby stáli přímo přede mnou. Mohl jsem vidět, jak pohybují rty – jen jsem nerozuměl, co si říkají. Stejně je to u nových kamer, kde je funkce „zoom“. To, co je daleko, se dá přiblížit.

Podobně to udělal Pán Ježíš Kristus s námi pohany. My jsme byli někde na okraji dění. Nikdo se o nás nezajímal. A pak jsme se dostali do zorného úhlu Pána Boha. A v Kristu Ježíši (asi jako v tom dalekohledu) jsme najednou byli zcela blízko. Najednou se Pán Bůh sklonil i k nám.

V moderních technologiích je to jen optický klam – objekt zůstává stejně daleko, jako byl předtím. Ne tak je to ale s Kristem. Kristova prolitá krev způsobila, že se otevřely dveře spásy i pro nás dokořán. Tak se jen naplnilo to, co psal již prorok Izaiáš (55,5): „*Hle, povoláš pronárod, který neznáš, pronárod, který tě nezná, přiběhne k tobě kvůli Hospodinu, tvému Bohu, za Svatým Izraele, který tě oslavil.*“

Není to důvod k tomu, abychom byli Pánu Bohu vděční?

Konečně pokoj!

14 *V něm je náš mír, on dvojí spojil v jedno...*

Pokoj, mír... je něco, po čem lidé vždycky toužili a touží. Nikdy se tolik nevolalo po míru jako na konci 20. století. A nikdy nebyl mír tak relativní a vratký, jako v této době. Co pro nás znamenal zásah Pána Ježíše?

V češtině máme pro neválečný stav dva výrazy. Je to „mír“ a „pokoj“. Zdánlivě mezi tím není rozdíl. A přece je tu veliký rozdíl.

Mír je jen „status quo“. Je to doba, kdy se neválčí. Ale to neznamená, že je to trvalá záležitost. Rád bych to ukázal na příkladu bývalé Jugoslávie. Když se dostal k moci Josip Broz Tito, došlo k sjednocení různých národů, etnik a náboženství. Po čtyřicet let žila země v míru. Žili tak vedle sebe Srbi, Chorvati, Bosňané, Černohorci a Slovinci. Žili vedle sebe katolíci, pravoslavní i muslimové. Byli sousedé, dokonce se vzájemně ženili a vdávali. Ale ve skrytu doutnalo něco velmi zlého, které pak najednou vyvělo v obrovské etnické a náboženské čistky. Co bylo příčinou? Bylo tu nevyřešené dědictví minulosti. A jakmile k tomu nastala příležitost, nenávist znovu vzplála naplno.

Pán Ježíš přišel dát **pokoj**. Tu se také neválčí. Ale pokoj je mnohem víc než mír. Je trvalý, protože příčina nepokoje není potlačena, není „zametena pod koberec“, ale vyřešena.

Krev Pána Ježíše řeší nepřátelství – odstraňuje příčiny. Už není důvod k nepřátelství – protože záležitost byla urovnána.

Pán Ježíš nepřišel proto, aby přinesl „mír na zemi“. Říká to sám zcela jasně: *Nemyslete si, že jsem přišel na zem uvést pokoj; nepřišel jsem uvést pokoj, ale meč.* (Mt 10,34) Příchod Pána Ježíše nepřinesl mír, ale rozdělení, vyvolal také nenávist zla vůči všemu, co je Boží.

Ale přinesl zcela určitě pokoj do lidských srdcí. *Pokoj vám zanechávám, svůj pokoj vám dávám; ne jako dává svět, já vám dávám.* (J 14,27) Tedy ne světu, ale těm, kdo jsou jím vykoupeni. Dosáhli jsme pokoje s Bohem (viz Ř 5,1).

Svět nabízí falešný pokoj – je to něco jako narkóza, která odstraňuje bolest, ale neřeší její příčinu.

Zbořená hradba

... *když zbořil zeď, která rozděluje a působí svár.*

Mezi námi a Bohem byla nepřekonatelná hradba. Rád bych tu použil srovnání misionáře

Paula Whitea v jeho knížce „Pod Buyu stromem“ v povídce „Zed“. Je to bajka ze života zvířat v pralese. Jednoho rána vyrostla v pralese zeď. Všechno krásné bylo na druhé straně. Zvířata se pokoušela zeď překonat: nosorožec ji chtěl prorazit, slon vyvrátit, hyena obejít, had podlézt, opičák přelézt, ale všechno marně. Byla nepřekonatelná.

Stejně tak nepřekonatelná je hradba hříchu. Je jen jedna možnost, jak tuto hradbu překonat – krví Kristovou. To je jediná cesta k tomu, abychom mohli přistoupit k Bohu. A krev Kristova je také jediný prostředek, který dovede spolehlivě odstranit hradby i mezi lidmi.

Nový člověk

Svou obětí odstranil 15 zákon ustanovení a předpisů, aby z těch dvou, z žida i pohana, stvořil jednoho nového člověka, a tak nastolil mír.

Pokoj ve svém srdci může zažít jen **nový člověk**. Starý člověk je v zajetí svého nepřátelství a prožitých křivd. Stále znovu se k nim vrací. Proto dílo Pána Ježíše vytváří nového člověka, který není zatížen minulostí. Ta zemřela na kříži.

16 Oba dva usmířil s Bohem v jednom těle, na kříži usmrtil jejich nepřátelství.

17 Přišel a zvěstoval mír, mír vám, kteří jste dalecí, i těm, kteří jsou blízcí. 18 A tak v něm smíme obojí, židé i pohané, v jednotě Ducha stanout před Otcem.

Platí to i ve vztahu Židů a pohanů. Mezi nimi bylo odjakživa velké napětí až nepřátelství. Stačí projít historií od starověku až do dneška. Kolik to bylo pogromů na Židy! Museli žít v ghettech, museli nosit žlutou hvězdu a já nevím co ještě. Mohli za všechna neštěstí... Odpláceli stejnou mincí. Ač potupováni a bez oficiálních práv, dokázali mít „v hrsti“ i mocné panovníky a ti byli závislí na půjčkách od jejich bohatých představitelů. Nenávist plodila nenávist.

Až bezmocný ukřižovaný Kristus odstranil toto odvěké nepřátelství. Nový člověk nemůže cítit nepřátelství k nikomu, natož pak k příslušníku národa, nad kterým bdí Bůh zcela zvláštním způsobem, který přirovnává dotyku zřítelnice oka. Proto Boží děti cítí zvláštní, těžko vysvětlitelnou a těžko definovatelnou náklonnost k Izraeli.

Příslušnost k Boží rodině

19 Nejste již tedy cizinci a přistěhovalci, máte právo Božího lidu a patříte k Boží rodině.

Cizinci a přistěhovalci to nemají v životě jednoduché. V naší zemi se po otevření hranic objevila spousta cizinců, kteří tu přišli většinou z míst, kde je velká bída. Přišli tu, aby si vydělali peníze a pomohli svým doma. Dělají většinou podřadné práce, které domácí dělat nechťejí, protože jsou namáhavé a špatně placené. Bydlí na ubytovnách, mají problémy domluvit se. Často jsou obětmi mafí, které je vydírají, takže se mnohdy dostanou na úroveň otroka bez jakýchkoliv práv. A když práce není, jsou první, kdo o ni přijdou. Není divu, že mnozí z nich skončili v oblasti kriminality.

Jaká výhra je to pro takového člověka, když dostane konečně občanství! Už ho mafie nemohou vydírat. Je svobodným člověkem.

Tak nějak jsme to mohli prožít i my v životě víry. Už nejsme cizinci a „přistěhovalci“ (lidé to dovedou dát druhým najevo), ale máme právo Božího lidu a dokonce patříme do Boží rodiny! Pán Bůh nás přijal za své děti – a velice mu na nás záleží.

Duchovní příbytek

20 Jste stavbou, jejímž základem jsou apoštolové a proroci a úhelným kamenem sám Kristus Ježíš.

21 V něm je celá stavba pevně spojena a roste v chrám, posvěcený v Pánu;
22 v něm jste i vy společně budováni v duchovní příbytek Boží.

Poslední praktický obraz toho, co pro pohany znamená dílo Kristovo, je obraz stavby, do které byli začleněni. Tou stavbou je nepochybně církev – to tajemství, které dříve nebylo známo. Stavba církve dodnes není hotova a ukončena. Ještě dnes Boží království i církev (tyto dva pojmy jsou sice velmi blízké a související, ale nejsou identické) roste. V našem oddíle je to připodobněno průběhu stavby. Povšimněme si několika důležitých bodů:

Apoštolský základ

20 Jste stavbou, jejímž základem jsou apoštolové...

Každá stavba má základ, na kterém stojí. O nás, „domácích Božích“ je řečeno, že jsme postaveni na *apoštolský základ*. Co to znamená? Během staletí prodělalo křesťanství značné proměny. Z pokořované a neznámé hrstky pronásledovaných křesťanů vyrostla církev, která má někdy odvalu nazývat se „vítězná a panující“. Z prostého bratrského společenství vyrostla hierarchie se svými úřady. Prosté společenství nahradily pompézní liturgie. Z hlediska lidského myšlení to může být potěšitelný růst. Ale ne už z Božího hlediska.

Jasně Boží pravdy byly zamlženy nejasnými obrazy a symbolikou. Srdečná opravdovost se změnila ve zbožný formalismus. To jsou nebezpečí, která hrozí křesťanům stále, za všech dob a ve všech společenstvích. Chceme-li být opravdovými učedníky Pána Ježíše, musíme se neustále vracet zpět k církvi prvního století, k němu a k jeho učedníkům či apoštolům.

Závazné jsou pro nás jeho slova a to, jak je první učedníci převáděli do života. Chceme-li být věrni tomuto apoštolskému základu, nemůžeme jinak, než věřit tomu, čemu věřili oni, konat to, co konali oni (ale ne dělat to tak, jak to dělali oni!), učit to, čemu učili oni. Závazné je pro nás to, co učí Bible, Boží slovo.

Prorocký základ

20 Jste stavbou, jejímž základem jsou apoštolové a *proroci*...

S apoštolským základem souvisí úzce základ prorocký. Jak Pán Ježíš, tak později i jeho učedníci se neustále odvolávali na proroctví Starého zákona zejména o Mesiáši. Z toho vidíme, že Starý zákon je nedílnou součástí Božího zjevení člověku. Kdo popírá Starý zákon, se dopouští velkého zla. Starý zákon je Božím slovem! Vše, co Pán Ježíš konal a učil, dokládá slovy Písem, že se to dělo, aby se naplnila Písma. Ta vydávají svědectví o něm!

Jistě, Starý zákon psal o Božím plánu spásy, který prožíval Izrael. Ale přerůstal dál – zahrnuje i nás.

Navíc – a to je důležité – obě části Písma, Starý i Nový zákon, mají společný bod, cíl, ke kterému směřují. Tím cílem je

úhelný kámen sám Kristus Ježíš.

Pán Ježíš je podstatou a smyslem jak Starého, tak i Nového zákona. Nikdo nebyl tak jako Ježíš Kristus důsledně předpověděn starozákonními proroky. Jak přesně byly předpovězeny klíčové body jeho života! (původ, místo narození, životní poslání, způsob smrti i vzkříšení). Cílem všech Písem je Ježíš Kristus. To je základ celého Božího zjevení. Proroci usilovali vystihnout tohoto Spasitele. I když žili v různých dobách a vzájemně se neznali, je jejich svědectví svorné a jednomyslné. A Nový zákon je jeho zjevením se na této zemi, ukazujícím, jak přesně se jednotlivá proroctví vyplnila, event. jak se plní a jak je čím dal reálnější splnění i toho, co z proroctví ještě naplněno není.

Jsme živé kameny

21 V něm je celá stavba pevně spojena a roste v chrám, posvěcený v Pánu

Jak už jsme viděli, stavba se skládá z jednotlivých kamenů. Každý z nich má svou funkci – někdy nosnou, někdy ozdobnou. Když se díváme na některé gotické katedrály, můžeme to vidět velmi názorně.

Těmi jednotlivými kameny jsme my, věřící křesťané. Tak to popisuje apoštol Petr: *I vy buďte živými kameny, z nichž se staví duchovní dům* (1Pt 2,5). Dohromady tvoříme chrám Ducha svatého: *My jsme přece chrám Boha živého. Jak řekl Bůh: `Budu přebývat a procházet se mezi nimi, budu jejich Bohem a oni budou mým lidem.*´ – píše apoštol Pavel v 2K 6,16.

To je jeden z pohledů na církev, zobrazenou jako stavbu – jako výsledek činnosti pilných stavebníků. Často obdivujeme nádherné lidské chrámy – vzniklé z genia stavitele a z potu a námahy dělníků.

Takový bude jednou i pohled na církev, když se objeví v celé své nádheře, bez poskvrny a vady.

Naše spoluúčast

Ale na církev jako na stavbu se dá dívat i jinak. Pavel píše v 1K 3,9-16:
9 Jsme spolupracovníci na Božím díle, a vy jste Boží pole, Boží stavba. 10 Podle milosti Boží, která mi byla dána, jako rozumný stavitel jsem položil základ a druhý na něm staví. Každý ať dává pozor, jak na něm staví. 11 Nikdo totiž nemůže položit jiný základ než ten, který už je položen, a to je Ježíš Kristus. 12 Zda někdo na tomto základu staví ze zlata, stříbra, drahého kamení, či ze dřeva, trávy, slámy – 13 dílo každého vyjde najevo. Ukáže je onen den, neboť se zjeví v ohni; a oheň vyzkouší, jaké je dílo každého člověka.

Nejsme tedy jen pouhými pasivními členy – kameny, které někdo oteše a pak někam vsadí. Jsme *živé kameny*. Stali jsme se dokonce Božími spolupracovníky na stavbě. Máme stavět na základ – na Ježíše Krista. Lze totiž stavět i bez základu, anebo mimo základ – to ověří bouře, které přijdou. Ale máme také dávat pozor na to, z čeho stavíme, co na ten drahocenný základ pokládáme. Oč nám jde – o naše sobecké lidské zájmy, anebo o to, co slouží Pánu Bohu. To se pozná také – protože to bude vyzkoušeno – tentokrát pro změnu ohněm. V každém případě naše stavba bude vyzkoušena – tak jako lidské stavby před předáním do užívání musí projít kolaudačním řízením, které má ověřit, jak byla stavba provedena. Jak to s ní asi dopadne? Měli bychom na to myslet.

Připomíná mi to jeden příběh. Jistý stavitel dostal zakázku od jednoho investora. Jak už to na stavbě chodívá, snažil se ušetřit, kde se dalo. Používal levnější materiály, než byly předepsány v projektu, ušetřil na krovech – zvětšil mezery mezi nimi, ušetřil na betonu tím, že směs neobsahovala tolik cementu, jak by měla a podobně.

Stavba probíhala rychle a úspěšně. Když byla předána – pozval si investor stavitele a protože už spolupracovali řadu let, řekl mu:

„Jako výraz naší velké vděčnosti za dlouholetou spolupráci jsme se rozhodli, že vám tuto stavbu darujeme...“

Jak by asi stavitel stavěl, kdyby věděl, že tato stavba bude jednou jeho?

Jaké je to s naší „stavební činností“ na stavbě církve?

Naše vzdělávání

22 v něm jste i vy společně budování v duchovní příbytek Boží.

Překlad B21 píše (a podobně i KB): *V něm se i vy společně budujete, abyste byli Božím příbytkem v Duchu.*

Tam, kde jsou pracovní aktivity, je třeba i vzdělávání. Tak můžeme chápat i to slovo „budování“ v našem verši. Máme si tedy vzájemně sloužit, vzdělávat se, aby naše služba byla

efektivní, aby bylo vidět, že patříme Pánu. Ta výzva platí pro všechny živé kameny bez rozdílu. Apoštol Pavel nám dává i konkrétní návod, jak má to naše vzdělávání vypadat. Jde mimo jiné i o naše scházení. Pavel píše Korint'ánům (1K 14,26-31): *Co z toho plyne, bratří? Když se shromažďujete, jeden má žalm, druhý slovo naučení, jiný zjevení od Boha, ještě jiný promluví ve vytržení a další to vyloží. Všecko ať slouží společnému růstu. Pokud jde o mluvení jazyky, ať promluví dva nebo tři, jeden po druhém, a někdo ať vykládá. Kdyby neměli vykladače, ať ve shromáždění mlčí, každý ať mluví ve vytržení jen pro sebe a před Bohem. Z proroků ať promluví dva neb tři a ostatní ať to posuzují. Dostane-li se zjevení jinému ve shromáždění, nechť ten první umlkne. Jeden po druhém můžete všichni prorocky promluvit, aby všichni byli poučeni a všichni také povzbuzeni.*

Každý má svůj úkol, své obdarování. Co znamená to slovíčko **má**? Především to, to má připraveno. Do shromáždění máme chodit s připraveným darem ode Pána. Dnes se to mnohdy nahrazuje tím, že jsou připraveni určití bratří – ale v principu by měl být připraven každý vždycky! Služba Pánu předpokládá přípravu a to poctivou a svědomitou. Jinak se stává, že nemáme ani píseň, ani učení, ani nic jiného. Jistěže, Pán může dát myšlenku i během shromáždění, ale k vedení Duchem svatým patří i to, že se mu dám vést nejen ve shromáždění, ale i doma.

Být připraven neznamena, že to, co mám připraveno, musím říci za každou cenu. Nemusím – a nemusím ani přitom cítit hořkost, že na mne nedošlo, že někdo jiný řekl něco jiného. Učme se tedy **mít** připraveno něco, co slouží k **budování** církve.

V Duchu

Jsem-li připraven, mohu dát možnost Duchu svatému, aby si mne použil (nebo nepoužil), jak se jemu líbí.

Učme se být i v této věci použitelní. Připravujme se v rámci svých možností. A hovoříme-li, hovořme jasně a stručně.

Bratr Eduard Ulahla jednou napsal: Duchem svatým není veden ten, kdo byl pověřen říci pět slov srozumitelných, ale místo toho pronáší 10 000 slov nesrozumitelných.